

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
Ziarul apare Marți și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir peti 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Punerea pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe române în Cluj

— Serviciul divin — Actul de fundație — Cuvântările — Festival în teatrul național —

În ziua de Duminică, 7 Octombrie 1923, s'a săvârșit, în cadrul unui deosebit praznic, punerea pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe române în Cluj.

Sfântul locaș se va înălța în cetatea Clujului, în orașul care a fost mărtor al crudelor suferințe îndurate de preoți și alți intelectuali ai neamului nostru. Clădirea aceasta, și celelalte ce vor urma să se ridice spre lauda Atotputernicului, însemnează biruințele bisericii ortodoxe în năzuințele sale de unitate națională și religioasă.

Acest gând se desprinde din însuflețirea ce s'a manifestat în parcul Cuza Vodă, unul dintre locurile cele mai frumoase ale Clujului, unde se clădește impunătoarea catedrală. Mii de credincioși au fost de față la îndeplinirea mărețului act.

Dimineața la ora 9 s'a început sfta liturgie în biserica ortodoxă. A slujit P. S. Sa episcopul Nichita al Argeșului, asistat de 8 preoți și 2 diaconi. La priceasnă P. S. Sa episcopul Roman al Oradiei Mari a rostit o înălțătoare predică, arătând însemnătatea izbândirii de azi: înălțarea catedralei în Cluj.

La ora 11 a urmat procesiunea pe locul unde se zidește catedrala. Aici s'a săvârșit sfințirea apei din partea I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae, asistat de PP. SS. LL. episcopii Roman, Nicolae și Nichita. Răspunsurile le a dat corul episcopiei din Cluj.

Sânt de față A. S. Regală Prințul moștenitor Carol, dnii Ioan I. C. Brătianu, președintele consiliului, membrii guvernului C. Banu, general Moșoiu, I. Th. Florescu, A. Cosma, generali, profesori, preoți ș. a.

Actul comemorativ, pus în peatra fundamentală a catedralei, are următorul text:

Spre lauda și mărirea lui Dumnezeu, cu a cărui cerească îndurare s'a înfăptuit în anul mântuirii 1918, unitatea națională a neamului, hotărâtu-s'a înălțarea acestui sfânt și dumnezeesc Altar, aici în cetatea Clujului, în inima Ardealului desrobite, ca să fie generațiilor viitoare mărturie vie și grăitoare a simțimentelor de pietate și recunoștință față de Providență, a celor pe cari Ea i-a rânduit să vadă împlinit aievea visul de veacuri al înaintașilor lor. Și s'a hotărât ca acest măreț locaș de închinare creștinească să fie biserica catedrală a reînviății și de Dumnezeu păzitei eparhii a Vadului, Clujului și Feleacului, spre pomenirea în veci slăvitului apărător al creștinătății și întemeietor al ei, Ștefan Vodă cel Mare, cel Bun și cel Sfânt, ear hramul să-i fie al Adormirii Maicei Domnului nostru Isus Hristos, întru amintirea istoricele zile de 15/28 Aug. 1916, când bravele oștiri ale Patriei mume au pornit războiul cel sfânt și greu pentru desrobirea și liberarea fraților de sub stăpâniri străine.

După ce lucrările pregătitoare s'au făcut prin osârdia Preasfinției sale dlui episcop al locului, prin stăruința consistorului său episcopesc și prin aprobarea Sinodului eparhial, — cu ajutorul material și moral al stăpânirii și al drept credincioșilor fil ai bisericii străbune, s'a început zidirea după planurile arhitecților Pomponiu și Cristinel, executori tehnici fiind inginerii Eremie și Marcu, — în ziua de 28 August, 1923, în al nouălea an de glorioasă domnie a Maiestății Sale Regelui Ferdinand și Augustei Sale soții Maiestatea Sa Regina Maria, moștenitor al Tronului fiind Alteța Sa Regală Principele Carol, președinte al Consiliului de miniștri Ioan I. C. Brătianu, ministru al cultelor dl C. Banu, primat al României înalt Preasfințitul domn Dr. Miron Cristea, mitropolit al Transilvaniei înaltpreasfințitul domn Dr. Nicolae Bălan și episcop al Vadului, Clujului și Feleacului preasfințitul domn Nicolae van, inițiatorul și ostenitorul cel mai zelos al înălțării sfântului locaș. Iar în ziua de 7 Octombrie a aceluiaș an după ce s'a făcut toate îndatințele rugăciuni către Cel atotputernic Părinte cerească, s'a așezat, cu mare pompă, peatra de temelie a clădirii, în care s'a pus, pentru conservarea cât mai depărtată în viitor și acest act, în prezența Augustului moștenitor al Tronului, a mai marilor dregători ai statului, ierarhi ai bisericii, comandanți ai oștilor și fruntași ai clerului și poporului aici mai jos subscriși...

*

Rând pe rând toarnă ciment deasupra: A. S. Regală Principele Carol, președintele consiliului dl Ion I. C. Brătianu, mitropolitul Nicolae, mitropolitul Pimen, membrii guvernului, etc. După tencuire, în aceeași ordine oaspeții fac cu ciocanul semnul crucii pe deasupra pietrei fundamentale.

Urmează apoi cuvântările:

Cuvântarea P. S. Sale episcopului Nicolae al Clujului

Bărbatul providențial al bisericii noastre, nemuritorul Șaguna, în nemărginita dragoste ce o purta pentru biserica ortodoxă din Ardeal, din părțile bănățene și ungurene, cu mintea lui ageră și luminată, între alte probleme frumoase, s'a gândit și la înființarea unei episcopii ortodoxe pentru părțile nordice ale Ardealului, cu reședința în Cluj, în locul episcopilor îngropate de urgia vremurilor.

Cugetul lui curat, spiritul lui de mare organizator n'a putut înălțura zăgăzurile ce i s'au așezat în drum, și a trebuit să așteptăm alte vremi, alte zile mai fericite, pentru realizarea

planului măreț, făurit în capul cel mai luminat ce a purtat coroana de principe bisericesc.

Și acele zile, mulțămite lui Dumnezeu, care și-a întors fața spre noi, mulțămite vitejiei ostașilor români, mulțămite Marelui lor Căpitan Maiestatea Sa Regele Ferdinand I, au sosit deodată cu zorile libertății naționale, cu desprinderea cătușelor de pe sufletele și trupurile noastre și cu întregirea neamului în hotarele sale etnice.

Munții și văile tresar de bucurie, moșnegii înalță rugăciuni de mulțămite la Tronul ceresc, pruncii nevinovați împletesc mâinile lor spre a mări pe Dumnezeu, că ne-a ajutat să vedem ziua, când în inima Ardealului ni-e dată putința să înălțăm un monument de religiozitate, de cultură și morală creștină.

Azi Clujul a încetat de a fi Golgotha suferințelor noastre, Clujul a devenit centru de cultură românească, centru de lumină și soare strălucitor.

Dela catedrele universității, dela catedrele tuturor școalelor, se răspândesc din belsug raze binefăcătoare de cultură dătătoare de viață, pentru ca să împrăștie în provinciile desrobite întinericul ce se lasă cu greutatea plumbului asupra poporului nostru asuprit și chinuit.

Episcopia ctitorului Ștefan cel Mare, reînviată ca prin minune din darurile Cerului, are frumoasa misiune de a propovedui de acum încolo pacea, dragostea către deapropoale și va învăța pe credincioșii bisericii, să preamărească pe Dumnezeu.

Să facem ca Sionul ce se va ridica, să fie nu numai una din cele mai impunătoare catedrale din câte are țara noastră în tot cuprinsul ei, ci să fie și un amvon binecuvântat de Cel de sus, de pe care să răsună glasuri pline de râvnă pentru cauza Domnului.

Să ne ridicăm fiecare temelia vieții pe stânca neclintită de care se sfarmă toate furtunile, să vedem neamul nostru înaintând cu pași siguri spre calea progresului adevărat și cinstit.

Precât de puternică este credința noastră în Dumnezeu, că această biserică se va înălța cu ajutorul țării și al tuturor românilor de bine pe atât sântem fericiți, că temelia ei solidă se așează sub domneasca protecțiune a Maiestății Sale Regelui nostru, prezentat prin A. S. R. moștenitorul Tronului României, dăruind praznicul de azi o însemnătate istorică în desfășurarea vieții naționale și religioase a Statului nostru.

Drept simbol sfânt al catedralei noastre am ales hramul «Adormirea Maicei Domnului», acea zi fericită, care să amintească generațiilor ce se vor închina la acest altar, că în lumina ei a trecut Carpații oastea sufletelor noastre, aducându-ne solia mântuirii.

Stăpâniți de farmecul acestui simbol și mulțumind cu adâncă recunoștință Alteței Voastre Regale pentru regeasca încurajare, rog pe bunul Dumnezeu să coboare darul Său ceresc asupra acestui lăcaș și asupra scumpei noastre Dinastii.

Cuvântarea A. S. R. Principelui moștenitor Carol

«Mare ești, Doamne, și minunate sânt făpturile tale», — eată vorbele pe care le cred cele mai potrivite pentru a caracteriza serbarea de azi, de oare ce azi vedem visul strămoșesc îndeplinit, un vis de mai bine de patru sute de ani.

Prin clădirea bisericii episcopale din Cluj, nu trebuie — cred eu — să vedem numai o clădire bisericască, ci, mai presus de toate, trebuie să vedem un simbol, simbol curat românesc.

Precum în vremurile strămoșești, când voievozii noștri însemnau prin pietrele bisericilor izbânzile mari asupra dușmanilor, așa și noi românii de azi, prin biserica aceasta însemnăm punctul final al victoriei noastre, — un punct înălțător de inimi.

Intemeind azi o biserică — arătăm că misiunea României e o misiune de pace, căci cine întemeiază o biserică nu poate avea alt gând decât gândul acelui care a întemeiat credința noastră.

Biserica este chemată să propovăduiască pacea și buna înțelegere între frați. Cred că aceste sentimente sânt sentimentele ori cărui român conștient de ziua de azi.

Și acum când ridicăm rugăciuni către Domnul, să privim în biserica ce se va înălța aci, un simbol de unire a tuturor românilor.

(Urale nesfârșite au întrerupt în dese rânduri cuvântarea A. S. R.)

Cuvântarea I. P. S. S. mitropolitului Pimen al Moldovei

Cu deosebită plăcere am primit invitațiunea, ce mi s'a făcut de a lua parte la punerea pietrei de temelie a Catedralei Episcopale din Cluj la care am venit cu un îndoit îndemn sufletească:

Pe de o parte m'a îndemnat sentimentul meu, de adâncă dragoste frățească, care ne unește pe noi toți, cei din vechiul regat cu voi frații noștri ardeleni, ca și pe ceilalți frați din provinciile românești, sentiment, care este chezașia de trăinicie a unirii, care s'a împlinit cu mari jertfe în vremea marelui război. Pe de altă parte, m'a îndemnat și faptul, că, punându-se temelie unei catedrale episcopale, în acest oraș, avem fericitul prilej să vedem, cu ochii noștri, ceea ce cu 450 ani în urmă, marele Voievod al Moldovei Ștefan, își pusese numai, ca un gând de viitor. Sămânța, aruncată de el în miezul sufletului românesc, de peste munți, nu a perit, după patru veacuri și jumătate, ci cu mari greutate s'a păstrat și a dat «roada sa la vremea sa» în timpul glorioasei domnii a M. S. Regelui Ferdinand I, prin vitejia oștirii noastre.

Căci, în adevăr, ce sărbătorim astăzi dacă nu îndeplinirea, a ceea ce, a unui gând măreț, zămislit în capul unui erou și geniu politic, Ștefan cel Mare, domnul Moldovei, ctitorul episcopiei Vadului, ca și a lui Mihai Viteazul, domn al Munteniei, ctitorul mitropoliei de la Alba Iulia!

Vremurile s'au schimbat și împrejurări grele au venit peste neamul nostru, așa că fapta marelui voievod Ștefan a fost și ea zguduită de marele vijelii și învăluită în negura vremurilor, care de obicei acoperă faptele, al căror mers a fost întrerupt.

Dar, ea n'a murit! căci ca și bobul de grâu, în care există puterea de viață și după multe veacuri, tot așa fapta cea bună găsește neconținut prilej de afirmare.

Astfel episcopia Vadului, ctitoria marelui voievod Ștefan al Moldovei, a reînviat în alcătuirea de azi a episcopiei Clujului, iar biserica de pe râul Someș, zidită de Ștefan cel Mare, reapare aici în vremea M. S. Regelui Ferdinand I, în forma unei catedrale mărețe, a cărei temelie o punem pentru a fi acum, ceea ce a fost și atunci, prilej de afirmare a naționalității noastre românești.

După o așteptare de veacuri și printr'un război, plin de jertfe și de suferinți, toți românii, fiind uniți politicește într-o singură țară se cuvine, ca această unire, politică și sfântă, să fie pecetluită printr-o desăvârșită înțelegere sufletească între frați, eșită din același cuget și simțire românească, care trebuie să ne călăuzească în toate împrejurările vieții noastre, ca neam și stat.

Faptul, că punem peatra fundamentală a unei biserici, care realizează gândul de întărire a neamului nostru românesc zămislit în capul

marelui voievod și geniu politic Ștefan cel Mare, are deci un adânc înțeles pentru noi.

Din mormântul de la Putna, unde ctitorul episcopiei Vadului doarme somnul de veci, ni se șoptește tainic: «Fiți strânsi uniți între voi prin credința în țaria neamului, și Dumnezeu vă va ajuta să fiți un neam mare și puternic, căci eu numai prin puterea credinței-am biruit».

Cu acest gând, cules dela mormântul marelui Voievod și ctitor ca mitropolit al Moldovei, urmaș al mitropolitului dela Suceava, care a sfîșit pe cel dintâi episcop al Vadului, am venit la voi frații mei cu multă tragere de inimă și cu multă evlavie să iau parte la această strălucită sărbătoare de reînviere a trecutului glorios al neamului nostru românesc.

Cuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae

I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae a zis: (prescurtat) Dealungul veacurilor, biserica noastră ortodoxă a îndurat o soartă din cale afară de grea, — tot atât de grea ca și a credincioșilor ei. De aceea și marea bucurie de azi a bisericii este, în mod firesc, sincer împărtășită de toți credincioșii. Orce altar, care se ridică pe pământul scump și sfânt al țării noastre, ne întărește neamul, patria, tronul.

La punerea pietrei fundamentale a catedralei s'au adunat aci Alteța Sa, guvernul țării, episcopii de pretutindeni, întreg clerul și mii și mii de credincioși, și s'au adunat fiindcă biserica a fost acel așezământ prin care Dumnezeu atotputernicul a ocrotit sufletul neamului nostru. Și acest suflet a fost unul și același, dincolo și dincoace de Carpați.

Se impune ca și de aci înainte biserica noastră să lucreze cu aceeași râvnă la întărirea sufletului neamului.

Biserica este mama noastră a tuturor și îmbrățișează cu aceeași dragoste și căldură pe toți fiii acestei țări. Și sfântul altar care se ridică acum va aduce ramura de maslin, de pace, răsplătind suferințele îndurate și jertfele celor cari au murit pentru împlinirea visului nostru.

Fie ca noul altar să devină o vatră de lumină și întărire sufletească. Dumnezeu să binecuvinteze această catedrală.

Din vorbirea dlui ministru C. Banu

„Precum fecioarele înțelepte din Evanghelie așteptau sosirea mirelui cu candelile aprinse, așa ați așteptat voi, fraților, în această cetate ideală, ceasul cel sfânt al întregirii unui neam risipit și urgisit.

În resfriștele, în suferințele și în sărăcia noastră, a celor din Principate, am făcut și noi ce am putut spre a vă întări rezistența și spre a răspunde dragostei voastre. Prin voievozii, prin mitropoliții, prin umilii noștri călugări și diaci, am stat într'ajutorul bisericii ardeleni cu puterea brațului, când am putut, cu a banului când am avut, cu a gândului turnat în slova cărților sfinte, când vremile ni au îngăduit. Ear acum că furtunile au trecut și că pe întinsul pământului românesc s'a coborât binecuvântarea dumnezeiască a dreptății izbăvitoare, venim pentru, împreună cu voi, să înălțăm Domnului, în sinul Clujului înstrăinat și trufaș de altădată, al Clujului românesc și smerit în isbândă de astăzi, un strălucit lăcaș de înălțare sufletească și de întărire a conștiințelor românești.

Facă Atotputernicul ca în acest altar, ca și în toată biserica strămoșească, să nu se adăpostească cugetarea religioasă inertă, ci credința pură vie, pură în acțiune, pură triumfătoare.

În fruntea mișcării de reformă morală — care e un postulat atât de imperios al zilelor noastre — biserica ortodoxă își va afla — sântem încredințați — marea, mântuitoarea ei misiune socială. Mai bine decât orice altă instituție ea reprezintă tradiția, legătura trecutului cu prezentul, bunurile ideale care cheazășiues existența societăților omenești. Păstrătoare, în trecut, a unității sufletești a neamului, tot bisericii îi revine astăzi menirea de a desăvârși ceea ce o generație eroică a îndeplinit, dând unității noastre politice temelie puternică a unității gândirilor și simțirilor în urmărirea acelorași idealuri.

Pentru îndeplinirea acestei lădite și mari misiuni, biserica ortodoxă are trebuință de toate forțele ei. Noua constituție, păstrându-i situația de biserică dominantă în stat, i-a garantat posibilitatea de a se desvolta pe baza principiului autonomiei, în cadrul intereselor superioare ale

statului. Marea operă a unificării, a cărei întârziere ar fi mai mult decât o greșală, ar fi o crimă împotriva celor mai evidente cerințe ale bisericii și ale statului, va consolida — sântem siguri — această situație a unei instituții, în care cu toții vedem factorul de căpetenie al întăririi naționale.

Neuitată și plină de învățăminte ne stă înainte pilda marelui ierarh, la mormântul căruia de curând, Rege și popor, au îngenunchiat cu recunoștință. El n'a înălțat palatul subred și inutil al visurilor îndrăznețe ale unui ins, ci clădirea sănătoasă, încăpătoare pentru toate timpurile, durată din materialele strânse de veacuri de un popor întreg, și plănuită nu numai după experiența trecutului, dar și după trebuințele zilelor ce aveau să vină...

*

Au mai vorbit dñii: Al. Lăpădatu în numele sinodului eparhial, V. Goldiș pentru Asociațiune, și primarul Clujului în numele orașului.

Banchetul

La ora 1 s'a ținut un banchet de 300 taci, oferit în onoarea Moștenitorului tronului și a membrilor guvernului.

Primul toast l-a ridicat P. S. Sa episcopul Nicolae pentru Suveranii țării, cari au făurit România-Mare.

A. S. R. Principele Carol răspunde:

Mulțumesc din inimă pentru sentimentele exprimate de Preasfințitul episcop al Clujului.

Sânt fericit de a fi putut asista la această sărbătoare înălțătoare, cu atât mai fericit cu cât am convingerea că ea întărește biserica noastră națională și întreg neamul.

Azi când unirea este desăvârșită, biserica își păstrează rolul ei precumpănitor din trecut. Prin misiunea ei de pace ce i-a fost dată de dumnezeiescul întemeietor, ea are menirea să strângă împrejurul ei pe toți fiii acestei țări și să-i lege puternic pentru întărirea neamului românesc.

Sânt ferm convins că actualii conducători ai bisericii au înțeles prea bine marea lor rol. Și fiindcă azi a fost o adevărată sărbătoare pentru episcopia Vadului, Clujului și Feleacului, închin în sănătatea acestei episcopii.

*

După banchet, A. S. R. Principele moștenitor a vizitat centrul de aviație al corpului VI de armată, curtea de apel, și apoi a asistat la festivalul organizat la Teatrul național de corul episcopiei, cu compoziții de Ciprian Porumbescu...

Deschiderea corpurilor legiuitoare se face Luni, în 15 Octomvrie 1923. La ora 11 dimineața se va celebra serviciu divin la mitropolie, iar la 11 jum. înaltele corpuri și autorități se întrunesc în sala ședințelor adunării. La ora 12 M. S. Regele, însoțit de A. S. R. Principele moștenitor, intră în sala ședințelor și înconjurat de miniștri citește mesagiul de deschidere a sesiunii ordinare. După plecarea M. Sale Regelui, adunările proced la lucrările lor.

Vizitațiune canonică în eparhia Caransebeșului. P. S. Sa Părintele Episcop Iosif al eparhiei Caransebeșului a făcut vizitațiune canonică în jurul orașelului Deta. A plecat dela reședința Sa în 24 Septemvrie a. c. și, în timp de o săptămână, a cercetat 17 comune din eparhie, iar în 1 Octomvrie s'a înapoiat la reședința Sa. În suita P. S. Sale se aflau p. protopop al Caransebeșului, Andrei Ghidiu, secretarul consistorial Romul G. Ancușă și diaconul Martin Rădoi. Venirea P. S. Sale în aceste comune a revărsat nespuse bucurie și alinare în inimile credincioșilor.

Complot în capitală. Un comunicat al ministerului de interne spune, că în urma unui denunț, s'a descoperit în București, în strada 13 Septemvrie Nr. 41, la sediul Ligii Apărării Naționale, un grup de tineri, cari plănuiau să săvârșescă atentate împotriva membrilor guvernului. Tinerii, șapte la număr, sânt arestați și depuși la Văcărești. Sânt următorii: Cornel Zelea-Codreanu, avocatul Verneșteanu, Ioan Moța, Cornel Georgescu, Tudose Popescu, Nicolae Dragoș și Marilovici.

Asociația clerului «Andrei Șaguna», Biroul central

Nr. 70—1923.

Convocare

În înțelesul §. 10 din Statutul Asociației
Clerului «Andrei Șaguna» convocăm al

patrălea congres ordinar al preoțimii ca congres misionar

pe zilele de 23 și 24 Octomvrie stil nou 1923
în Arad, cu următorul

Program:

1. Slujba sf. liturghii în catedrala episcopescă, cu predică și chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea congresului.
3. Raportul comitetului central.
4. Raportul casierului central.
5. Mistuirea internă: «Cum putem duce pe Hristos în mijlocul credincioșilor noștri?»
6. Biserica și viața socială: «Cum poate contribui biserica noastră la îmbunătățirea vieții sociale din parohie?»
7. Atitudinea bisericii noastre față de cei de alte credințe.
8. Propuneri. (Se vor anunța biroului central cel puțin cu 3 zile înainte de congres).
9. Alegeri parțiale.

Delegații despărțămintelor, aleși în înțelesul §. 6 din regulament, cum și toți, cari doresc să participe, sunt rugați să se anunțe din bună vreme părintelui Ioan I. Ardeleanu, paroh în Miclăcea (lângă Arad).

Membrii comitetului central se convoacă la sedință pe ziua de 22 Octomvrie a. c. ora 9 a. m. în una din salele seminarului ortodox din Arad.

În aceeași zi la ora 6 seara se ține consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Sibiu, 1 Octomvrie 1923.]

Biroul central:

Dr. Gh. Ciuhandu,
prezident.

Gheorghe Maior,
secretar gen. subst.

Organizațiile preoțești din întreaga țară sunt rugate a-și trimite reprezentanți. Oaspeții sunt bineveniți.

Delegații organizațiilor preoțești din alte părți și ai așezămintelor publice (politice, culturale, militare etc.), cari ne vor onora cu prezența, vor binevoi să se anunțe părintelui președinte Dr. Gh. Ciuhandu, asesor cons., Arad.

Dela românii din America

— Examenul Școlii «Regina Maria» din Indiana Harbor Ind. America —

Duminecă în 9 Septemvrie 1923 s'a ținut al 2-lea examen al copiilor dela Școala Regina Maria din Indiana Harbor Ind. Cu câteva zile înainte, părinții și întreg poporul coloniei noastre, au fost înștiințați despre aceasta prin avize speciale.

În consecință. Duminecă sala școlii era tixită de popor. Pretutindeni flori. Toată lumea: copii, femei, bărbați, tineri și bătrâni purtau haine de sărbătoare.

Examenul a început la 2 p. m. și a durat până la 5 p. m. Elevii începători, cari fiindcă nu știu nici o boabă românească, ne dau greutatea cea mai mare. Ei au citit și scris din abecedare, au spus povești, poezii și rugăciuni.

Despărțământul al 2-lea, care cuprinde clasele 4—5 și 6 asemenea au citit diferite bucăți din cărțile de citire. Au scris la tablă diferite ziceri. Au povestit din istoria Biblică despre: Nașterea Domnului, Botezul lui Isus, Paștile și Învierea lui Isus și Pogorârea Duhului Sft. Au povestit despre provinciile care alcătuiesc România de azi. Au povestit despre cei mai de seamă domnitori români, ca: Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Domnul Tudor, Ioan Cuza, Regele Carol și Regele Ferdinand I. La fine au cântat toți elevii răspunsurile liturgice și diferite cântece patriotice.

În aceeași zi seara la 8 ore a urmat producțiunea teatrală, dată de elevii școlii. Acolo s'au recitat poezii, dialoguri și s'au cântat cântece naționale.

A plăcut mult publicului cupletul: Sfântul Georghe și Sfântul Dumitru — predat de ele-

vele Elena și Catița Tomi, cântarea Țiganca, în 2 voci executată de elevele și elevii din cl. 5 și 6, România Mare, tablou patriotic, predat de toți elevii școlii. Cântarea Glasul Eroilor, executată de elevele clasei 5 și 6 a stors lacrimi din ochii publicului, care nu poate uita dorul de țară. Citez strofele din urmă:

Avem acasă mulți orfani,
Flămânzi și goi ca vai de ei,
Și nu știu dacă 'n țara lor
Gândește cineva la ei.

Ei trec în rânduri, doi cu doi,
Țintindu-și ochii înspre noi,
Și veșnic au un singur dor,
Să vie-odat și tata lor.

Măicuță dragă, să nu plângi,
Nici să nu duci inimă rea,
Căci de-am murit și suferit,
Murit-am pentru țara mea.

Nevestei spune-i sănătate,
Dela mine și noroc,
Copiilor le povestește,
Că eu 'n veci nu mă întorc...

Nu știu dacă în alte părți, dar în orașul meu lumea asculta cu mare plăcere producțiunile copiilor.

La școală au fost înscriși de toți 102 elevi. Învățământul a fost predat gratuit. Venitul curat al producțiunii a fost împărțit în mod egal la ambele biserici românești din localitate.

Școala se va continua peste tot anul, Sâmbăta, când sânt copiii liberi. Mă bucur când spun, că copiii noștri sânt încântați de școala românească, de cântecele și jocurile ei, — ceea ce ne garantează, că nu vor fi cândva pierduți. Și, dacă vrem ca tinerimea noastră să simtă românește și să nu fie înghițită de străinism, va trebui să punem cea mai serioasă muncă pe lângă școala și biserica românească, singurele care pot ajuta în această direcție.

Indiana Harbor Ind., la 15 Sept. 1923.

Pr. S. Mihăileanu

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura
poporului român“

Nr. 1501—1923

Circulară

cătră onor. Direcțiuni ale despărțămintelor «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român»

Domnule Director, — Aducerea aminte de momentele mari ale trecutului, la toate națiunile care vor să trăiască, este izvor de indemnuri spre viitoare înălțare. Cu atât mai vartos neamul nostru, ieșit abia de curând din lanțurile robiei, va trebui să-și ia călăuză pentru viitor făclia faptelor mari ale înșințășilor și sărbătorind cu pioasă aducere aminte trecutul va putea mai trainic să-și întemeieze viitorul. Și cine ar tăgădui, că minunea zilelor noastre, care este după atâtea veacuri de suferință și umilire, unirea tuturor românilor într'un singur stat național, rămâne pentru toate timpurile epoca cea mai înălțătoare a istoriei noastre?

Cuvine-se deci, ca marea înfăptuire la această unire să fie comemorată cu însuflețire și pietate din generații în generații.

«Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român», depozitară a idealului național și a desăvârșirii lui prin cultură și înaintare, se simte chemată și îndemnată să țină în evidență momentele istorice potrivite pentru întărirea mândriei naționale și înălțarea sufletească a neamului.

Apropiindu-se deci ziua cea mare de 1 Decemvrie (18 Noemvrie st. v.) la care zi în anul 1918 neamul românesc din Ardeal, Bănat și Țara-Ungurească în marea sa adunare națională dela Alba-Iulia într'un gând a proclamat unirea sa cu patria-mamă într'un singur stat național, care este România-mare, ca și în anii trecuți, astfel și acum «Asociațiunea» trimite tuturor românilor indemnul său patriotic de a serba în chip cuviincios pretutindeni și de cătră toți comemorarea acelei zile mărețe.

Vă rugăm deci și vă îndatorăm pe toate despărțămintele acestei «Asociațiuni», să luăți de cu vreme măsurile de cuviință, ca ziua de 1 Decemvrie (18 Noemvrie st. v.) să fie sărbătorită în mod cuvenit pe întreg teritoriul țării, în părțile ei din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș.

Să intrați de cu vreme în înțelegere cu toate forurile bisericești, școlare, administrative și militare, îngrijind ca ziua de 1 Decemvrie să

fie comemorată în biserici, în școale și în marele public prin festivale, conferențe, săzatori culturale și literare.

Despre decursul acestei comemorări, pe teritoriul despărțământului d voastre, veți binevoi a face aici, îndată după serbări, raport amănunțit.

Sibiu, din ședința comitetului central, ținută în 28 Septemvrie 1923.

V. Goldiș
președinte

Aviz

Domnul ministru al comunicațiilor prin telegrama Nr. 1481 a acordat participanților la congresul preoțesc dela Arad din 23 și 24 Octomvrie 1923, reducere de 75% pe C. F. R., începând dela 20—26 Oct. c. dela orice gară din țară.

Asociația clerului Andrei Șaguna

Știrile zilei

Secțiunea Sibiu a Asociației generale, a profesorilor secundari și a ținut adunarea generală, sub prezidenția prof. Silviu Țeposu, în vederea începerii noului an de activitate, în zilele acestea. Printre altele s'a hotărât să se trimită o adresă cătră comitetul central al A. G. P. S. ca să stăruiască cu toată energia pentru regularea echitabilă a situației materiale a profesorilor secundari, apelând tot odată și la celelalte secțiuni să sprijinească acțiunea comitetului central. S'a hotărât ținerea, — împreună cu Asociațiunea din Sibiu, — a unei serii de conferințe publice și festivaluri artistice pentru intelectuali, precum și o serie de conferințe populare, în suburbii și la sate, din istoria și geografia României cu proiecțiuni. Pentru aceste conferințe s'au angajat membrii secțiunii, ear pentru festivaluri au promis concursul mai mulți profesori de universitate și profesori de muzică și gimnastică dela școlile secundare din Sibiu. Credem că acțiunea aceasta culturală, vrednică de laudă a profesorilor secundari, va afla răsunet în publicul sibian și va fi sprijinită după cuviință.

Hiperzel de prisos. Legea căsătoriei civile conține și dispozițiuni care opresc pe funcționarul civil de a imita dispozițiunile relative la căsătoria bisericească. Cu toate acestea avem și azi funcționari cari își uită de datorințele lor în această privință. Așa d. ex. în comuna Boița (jud. Sibiu) la 7 Octomvrie a. c. în numele ofiterului stării civile s'a publicat următorul anunț: «Se vestesc la taina căsătoriei». După principiile bisericii noastre ortodoxe, azi biserica dominantă în stat român, numai și numai căsătoria bisericească este taină. Secretarul comunal, transportat din comuna Sadu în comuna Boița, trebuie să știe, că a imita taina cununiei bisericești, fie chiar și numai cu cuvântul, formează delict disciplinar.

Act de mulțămire. Cu prilejul înscrierilor la începutul anului școlar au încurs la Direcția liceului «Gheorghe Lazăr» Sibiu mai multe contribuții benevole în favorul «mesei studenților» în suma de 2855 Lei. Sume mai însemnate au binevoit a dona: doamna Maria D. Popescu, Turnu-Măgurele, 500 Lei, dna Sam. Gangolea 500 Lei, dnii Ioan Petri 200 Lei, Boncea Ștefan, elev de cl. V. 100 Lei, Căpitan Arist. Ionescu 100 Lei, Ioan Albu primpretor 100 Lei, Romul Stănescu 100 Lei, Ioan Stoia 50 Lei, Dr. Hirsch Adolf adv. 50 Lei, Maior Leonida Perecrestov 50 Lei, dșoara Marioara Bota 50 Lei. Primească marimimoși donatori, atât cei indicați mai sus, cât și ceilalți, cari au contribuit cu sume mai mici și din lipsă de spațiu nu i-am putut publica pe toți cu numele, sincere mulțămiri din partea direcțiunii. Direcțiunea liceului.

Ordonanță. Dela prefectura poliției orașului Sibiu: Noi, prefectul poliției Sibiu, în interesul ordinii publice, ordonăm următoarele: Începând cu data de 15 Oct. 1923 se interzice circulația prin strada Regina Maria a camioanelor și a carelor de povară. Excepție fac carele de povară și camioanele care transportă mărfuri și material pentru locuitori din strada numită. Contravenienții acestei ordonanțe se vor pedepsi cu amendă până la 500 Lei, în baza § 8 art. XXI 1881.

Convocare. Adunarea generală a despărțământului Săliște al «Asociațiunii» se ține Duminică, 14 Octombrie 1923 în comuna *Gura-râului*, împreună cu cercul cultural al învățătorilor. Programă bogată și interesantă.

Adunare. Societatea pentru Profilaxia Tuberculozei, filiala Sibiu, își va ține *adunarea generală* Sâmbătă la 13 Oct. a. c. ora 6 seara în sala cea mică a Prefecturii județului. Membrii societății precum și toți binevoitorii sânt rugați a participa în număr complet. *Comitetul filialei.*

Carte nouă. Din publicațiile laboratorului de fonetică experimentală a universității din Cluj a apărut volumul *Ortoepia și fonetica*, de Iosif Popovici, cu 21 figuri în text. Cluj, Institutul de arte grafice «Ardealul». Prețul nu e indicat.

Doamna Maria P. Cosma și copiii săi mulțumesc tuturor autorităților, societăților, băncilor, presei, rudelor, preștinilor și cunoscuților, cari prin grai și în scris, prin contribuiri la scopuri de binefacere și coroane, au luat parte la nemărginit de dureroasa despărțire de prea iubitul lor

Partenie Cosma

Mulțămită

Neputând mulțumi separat tuturor corporațiilor, prietenilor și cunoscuților, cari ne-au exprimat condolențe și au manifestat cu flori simțirea lor duioasă din incidentul trecerii la cele eterne a neuitatei noastre: soții, mame, bunică și soacră

Paraschiva Marcu n. Bendorfeanu îi rugăm să primească pe această cale adâncă noastră mulțumită. *Familia*

Poșta redacției

M. în Br. Pe cât ne permite spațiul, se va publica într'unul din numerele apropiate.

Nr. 409/1923 Protop.

(137) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia a II din orașul Deva, se publică concurs în termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Parohia e de clasa I. (primă).

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar legal dela stat satorit pe baza coalei B.
2. Casă parohială.
3. Sesiunea ce se va primi dela «reforma agrară», circa 4 jugăre pământ arabil.
4. Birul preoțesc stabilit de comitetul parohial 20—80 Lei de fiecare familie.
5. Celelalte stole îndatinate.

Concurenții vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal, ear pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta cu prealabilă încuviințare în vre-o Duminică sau sărbătoare spre a cânta ori a celebra observând dispozițiile art. 33 din reg. pentru parohii.

Deva, la 10/23 Septemvrie 1923.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Devei în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

(135) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din Vulceaz, cu filia Herepea, protopresbiteratul ortodox român al Devei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și subștearnă cererile concursuale instruite

conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiterat din Deva, județul Hunedoara, până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra, și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Deva, 20 Septemvrie 1923.

Oficiul protopresbiterat ortodox român al Devei în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

1103/1923

(140) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Dridif, tractul Făgărașului se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Venitele parohiale sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile, provăzute cu documentele prescise, subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul dat, și se vor prezenta în parohie spre a se face cunoscuți parohienilor.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Făgăraș, la 1 Octombrie 1923.

Nicolae Borzea,
protopop.

„ALBINA“ institut de credit și de economii în Sibiu

a XXIV-a tragere la sorți publică

a Scrisurilor fonciare de 5% în coroane ale Institutului de credit și de economii „Albina“ a urmat în 28 Sept. 1923 în prezența dlui notar public **Dr. Nicolae Cristea**, a doi membri din consiliul de administrațiune și a comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras în valoare totală de coroane 500,000.— (Lei 250,000.—) următorii numeri:

à 500 Cor. Nrii: 532, 534, 536, 538, 545, 551, 555, 556, 559, 564, 565, 569, 570, 578, 582, 585, (Lei 250) 591, 592, 593, 596.

à 1000 Cor. Nrii: 886, 891, 896, 904, 908, 916, 920, 923, 958, 961, 970, 971, 984, 1010, 1017, 1025, (Lei 500) 1032, 1035, 1038, 1048, 1051, 1057, 1067, 1072, 1074, 1079, 1085, 1089, 1099, 1100, 1104, 1108, 1113, 1114, 1120, 1122, 1123, 1125, 1127, 1130.

à 2000 Cor. Nrii: 1536, 1540, 1548, 1551, 1553, 1554, 1559, 1560, 1561, 1565, 1570, 1572, 1573, (Lei 1000) 1574, 1575, 1576, 1581, 1585, 1591, 1594, 1597, 1601, 1604, 1606, 1615, 1616, 1619, 1621, 1637, 1645, 1657, 1673, 1691, 1693, 1697, 1706, 1711, 1714, 1720, 1723, 1727, 1733, 1734, 1744, 1772, 1774, 1775, 1776, 1794, 1798, 1802, 1803, 1804, 1805, 1809, 1815, 1816, 1824, 1826, 1828, 1833, 1842, 1853, 1855, 1856, 1870, 1873, 1875, 1879, 1880, 1882, 1886, 1887, 1889, 1890, 1892, 1893, 1898, 1901, 1903, 1904, 1912, 1913, 1914, 1919, 1926, 1927, 1928, 1934, 1935, 1940, 1952, 1955, 1958, 1966, 1968, 1977, 1983, 1994, 1996, 2062, 2068, 2070, 2077, 2085, 2088, 2098, 2105, 2108, 2118, 2121, 2147, 2151, 2152, 2159, 2168, 2188, 2189, 2200, 2204, 2209, 2210, 2212, 2225, 2227, 2230, 2244, 2250, 2260, 2266.

à 5000 Cor. Nrii: 4, 16, 19, 30, 38, 44, 47, 76, 91, 103, 112, 125, 136, 158, 173, 200, 212, 308, (Lei 2500) 372, 382, 391, 407, 426, 449, 455, 476, 503, 522, 526, 559, 693, 722, 763, 780, 802, 876, 880, 881.

Cu începere dela 1 April 1924 aceste scrisuri fonciare se răscumpără la *Cassa institutului în Sibiu și la Filialele sale în Brașov, București, Cluj, Lugoj, Mediaș, Târgu-Murăș, Timișoara și Dicio-Sân-Mărtin.*

Cu 1 April 1924 înceată interesele lor mai departe, și cupoanele de interese scadente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai nainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

à 500 Cor. Nrii: 83, 97, 235, 284, 303, 409, 411, 417, 419, 423, 424, 430, 433, 450, 458, 459, (Lei 250) 460, 465, 468, 469, 478, 482, 499, 513, 514, 515, 524, 540, 543, 552, 584.

à 1000 Cor. Nrii: 32, 40, 86, 99, 107, 462, 563, 582, 605, 607, 608, 609, 617, 626, 632, 659, 666, (Lei 500) 670, 677, 731, 738, 739, 753, 790, 791, 792, 794, 797, 801, 858, 860, 866, 871, 879, 913, 924, 928, 930, 931, 933, 934, 935, 937, 940, 942, 944, 949, 950, 951, 952, 953, 956, 960, 962, 965, 969, 996, 997, 998, 1014, 1016, 1076, 1081, 1082, 1094, 1119.

à 2000 Cor. Nrii: 23, 73, 79, 81, 100, 154, 180, 201, 354, 461, 462, 466, 467, 479, 490, 583, 606, (Lei 1000) 863, 885, 886, 907, 911, 1039, 1061, 1152, 1157, 1173, 1174, 1257, 1273, 1297, 1301, 1304, 1381, 1382, 1383, 1387, 1388, 1394, 1395, 1396, 1397, 1438, 1722, 1763, 1764, 1765, 1769, 1785, 1807, 1808, 1810, 1811, 1909, 1918, 1924, 1938, 1941, 1942, 1953, 1976, 1992, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2011, 2019, 2029, 2030, 2031, 2037, 2038, 2039, 2041, 2042, 2049, 2060, 2066, 2079, 2101, 2107, 2109, 2110, 2167, 2171, 2192, 2213, 2256.

à 5000 Cor. Nrii: 114, 161, 162, 191, 232, 307, 495, 705, 730, 783, 830, 831, 877. (139) 1—1 (Lei 2500)

Sibiu, 28 Septemvrie 1923.

Direcțiunea.